

Автор статті:

Надія Одарич,

студентка

спеціальності «Соціальна педагогіка»

Науковий керівник:

Інна Літяга,

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри соціальних технологій

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ СІМ'Ї

Сім'я є головним осередком сучасного українського суспільства. Вона відіграє надзвичайну роль у його життєдіяльності – через фізичну й соціокультурну зміну поколінь забезпечує можливість існування суспільства. У сім'ї створюється найбільше суспільне багатство – людина. Із популяризацією отримання вищої освіти та зростанням її доступності, актуальним постає питання вивчення студентської сім'ї та проблематики її існування, адже від того, як буде відбуватись її становлення і розвиток на початкових етапах спільного життя, залежатимуть подальші сімейні стосунки та життя, що впливає на розвиток суспільства в цілому.

Науковцями досліджувались різні аспекти зазначеної проблеми, викладені у дослідженнях О. Безпалько, І. Зверєвої, І. Дубровіної, Е. Ейдемільер, А. Капської, А. Личко, Н. Максимової, Р. Овчарової, В. Оржеховської, Є. Холостової та ін.

У студентській сім'ї найчастіше виникають проблеми психолого-педагогічного, соціально-економічного, медичного та правового характеру. Складність самостійного вирішення проблем студентським подружжям обумовлена суб'єктивними умовами становлення, що ґрунтуються на відсутності життєвого досвіду, недостатній соціальній зрілості, відсутності психолого-педагогічних знань [2]. Протириччя між наявністю проблем студентської сім'ї та обмеженою здатністю їх самостійного вирішення обумовлює необхідність надання кваліфікованої допомоги та підтримки з метою її збереження, зміцнення та подальшого розвитку. Соціально-педагогічне консультування – це діяльність, спрямована на надання допомоги клієнту у пошуку розв'язання проблемної ситуації; процес, у ході якого соціальний педагог допомагає клієнту вивчити і зрозуміти зміст даної проблеми і запропонувати різні варіанти вирішення цієї проблеми [1, с. 92].

Технологія консультування студентської сім'ї включає, по-перше, профілактику сімейного неблагополуччя через роботу з молоддю щодо відповідального батьківства та підготовки до сімейного життя; по-друге, безпосередню роботу зі студентською сім'єю, яка опинилася в складних життєвих обставинах. Причому не можна визначати пріоритетність одного з напрямків – обидва мають здійснюватися паралельно [1, с. 97]. При цьому методи і прийоми, що застосовуються соціальним педагогом в процесі консультування студентських сімей безпосередньо залежать від форми роботи (індивідуальна, групова) з ними [3, с. 166].

Для перевірки відповідних теоретичних положень, нами було проведено дослідження форм і методів соціально-педагогічної діяльності, що застосовуються у процесі консультування студентських сімей. Емпіричне дослідження було проведено у три етапи: на першому етапі ми досліджували актуальні проблеми студентської сім'ї за допомогою анкети дослідження проблем студентської сім'ї (Н. Світайло); на другому етапі ми вивчали рівень користування студентською сім'єю послугами соціально-педагогічного консультування за допомогою розробленого авторського опитувальника; на третьому етапі дослідження нами було проведено глибинне інтерв'ю фахівців із соціальної роботи на базі Поніківського ЦСССДМ.

Після обробки відповідей респондентів, ми прийшли до висновку, студентських сімей, що юридично оформили власні стосунки, а також у яких обидва члени подружжя –

студенти стаціонарної форми навчання, незначна кількість. Більшість студентських пар не поспішають юридично реєструватись, а проживають у цивільному шлюбі (проте, відповідно до діючого Цивільного кодексу вони мають всі ознаки сім'ї, а тому ввійшли до вибіркової сукупності нашого дослідження). За результатами опитування можемо виділити декілька ключових груп проблем студентських сімей: економічно-побутові (забезпечення доходів сім'ї, наявність власного житла), соціальні (ставлення оточуючих та батьківських сімей до раннього шлюбу та його соціальних наслідків і т. п.), психологічні (потенції самореалізації та кар'єрного зростання подружжя, незначний досвід спільного побуту і т. п.).

На другому етапі нашого дослідження з'ясували, що більшість опитаних студентських пар не користувались послугами консультування взагалі та соціального зокрема. Консультативними послугами скористалась лише десята частина респондентів, та й то виключно психологічними консультаціями.

Для релевантності дослідження ми з'ясували точку зору фахівців Понінківського ЦСССДМ, які досить добре поінформовані та об'єктивно ідентифікують проблеми студентських сімей, які є серед їхніх клієнтів. При цьому опитані фахівці зазначають, що консультування є основною формою роботи з цією категорією сімей, хоча самі вони його не проводять. Вони виділяють індивідуальну та сімейна (групова) його форми, рідше – окремо консультування дітей, якщо такі є. А з організаційної точки, до основних проблем консультування цієї категорії сімей (яку вони відносять до більш широкої категорії «молоді сім'ї») є проблема юридичного оформлення стосунків такого подружжя, що часто перебуває у цивільному шлюбі.

Таким чином, можна підсумувати, що за результатами дослідження підтвердилась його гіпотеза про те, що студентські сім'ї мають значну потребу у наданні послуг соціально-педагогічного консультування, але часто не мають до них доступу чи не знають про них.

Використана література:

1. Данченко О. Особливості організації соціально-педагогічної роботи з різними категоріями молоді / О. Данченко // Педагогіка і психологія : Збірник наукових праць. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. — 384 с.
2. Зубок Ю. А. Проблемы социального развития молодежи в условиях риска / Ю. А. Зубок // Социс. — 2003. — №4. — С. 17—23.
3. Smith George Patrick. Family values and the new society : dilemmas of the 21-st century / George Patrick Smith. — Westport, Conn. : Praeger, 1998. — 285 p.